

туризм : зб. наук. статей. – К. : Вид-во НАУ «НАУ-друк», 2010. – Вип. 1. – С. 113–119.

2. ООО «Оверия» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.overia.com>.

3. «Оверия-Туризм»: программный комплекс для туристических агентств и туроператоров [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.overiatourism.com>.

4. Информационные системы и технологии в туризме. Программный комплекс «Оверия-Туризм» : учеб. пос. для студентов специальности «Туризм» всех форм обучения / В. С. Пономаренко, И. А. Золотарева, В. Е. Ермаченко и др. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2011. – 404 с.

Созанська Ганна

Студентка 4 курсу спеціальності «Туризм»,
Науковий керівник: **Марусей Т. В.**,
к.е.н., доцент кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський

АВТОМАТИЗАЦІЯ ТУРОПЕРАТОРСЬКОГО БІЗНЕСУ

Серед найважливіших досягнень сфери туризму стала її комп'ютеризація. Персональний комп'ютер та мережа Інтернет дали змогу створювати загальнодоступну, надзвичайно інформаційно містку, та, порівняно з іншими інформаційно-технологічними системами, дешеву й швидко інформаційну інфраструктуру, їх доступність та надійність сприяли входженню у всі сфери суспільства нових інформаційних технологій, які повною мірою забезпечили ріст продуктивності у сфері послуг.

Впровадження сучасних інформаційних технологій в туристичну сферу — необхідна передумова не тільки її розвитку, а й нормального існування. Туристичний продукт розробляється, пропонується, замовляється, продається

у вигляді інформації, тобто купуються права на туристичні послуги. При цьому важливо об'єктивність інформації, легкість доступу і оперативність її отримання, повнота, наочність, можливість інтерактивного оформлення замовлень і оплати послуг. Автоматизація розробки туристичного продукту забезпечує скорочення витрат і термінів, виконання всього комплексу робіт з планування, вибору складових продукту, замовлення і управління завантаженістю транспортних і готельних засобів, включення додаткових послуг культурно-пізнавального, рекреаційного та іншого спрямування, калькуляції туру та планування прибутку. На основі наявних даних туроператор формує пакети послуг та розраховує їх вартість. Одна з найважливіших вимог на даному етапі — можливість формування гнучких турпакетів різного ступеня складності, з різноманітним набором послуг. Робиться це вручну і вимагає великого часу. Тим часом кількість комбінацій турпослуг в пакеті обчислюється тисячами, якщо не десятками тисяч варіантів, і їх всі треба пропонувати на ринку, тому туроператор неодмінно повинен мати нагоду формувати ці комбінації в автоматичному режимі[3].

Формування пакетів обов'язково повинно супроводжуватися розрахунком їх вартості і створенням бази даних цін (для споживачів каталоги), для того, щоб в подальшому можна було знайти необхідний тур по визначеному критерію. Також всі учасники туристичної сфери знають, як швидко змінюються ціни. Тому, бази даних повинні відстежувати динаміку цін, миттєво на це реагувати, тобто підтримувати динамічність ціноутворення. Але якщо при формуванні туру фірма спочатку збирає послуги, перевіряє ще раз їх вартість і лише після цього отримує кінцеву вартість пакета, це сильно ускладнює і затримує процес підбору потрібного туру. Нарешті, інформація доходить до агента, який підбирає необхідні варіанти і вводить дані про своїх клієнтів, ця інформація фактично передається назад по всьому ланцюжку. Оперативність формування турпакетів, можливість вибору складових туру, гнучкість пропозицій і їх

цінових варіантів, відсутність помилок в розрахунках — основні складові якості комплексного туристичного продукту.

На сьогодні в роботі турфірм використовуються такі програмні комплекси [2]:

- «САМО-ТурАгент» — програма, призначена для автоматизації турагентств. Дозволяє вести базу даних по заявкам клієнтів, взаєморозрахункам з туристами та туроператорами, оформляти друковані документи. Програма дозволяє підтримувати налаштування та поповнення систем звітів, вести облік телефонних дзвінків. Взаємодіє з програмними комплексами, що підтримують формат Travel XML. Дозволяє використовувати пропозиції різних систем пошуку та бронювання;

- «САМО-Тур» — автоматизація туроператора" - призначений для автоматизації туроператорської діяльності. Дозволяє формувати турпакет з послуг постачальників, розраховувати прайс-листи і готувати електронний та паперовий каталоги цін. Робить можливим облік проданих турів, платежів за них, взаєморозрахунків з постачальниками. При цьому ведеться контроль обмежених послуг та готується повний пакет документів для туриста. Програма містить більше ніж 200 готових форм різноманітних документів. Здійснюється обмін даними з програмними комплексами САМО-ТурАгент та САМО-Incomming;

- «Майстер-Тур» — охоплює всі аспекти діяльності турфірми: від створення прайса і каталогів, до реалізації турпродукту, від розрахунку реальної собівартості до ведення взаєморозрахунків з постачальниками, від оперативного обліку до управлінського. Надає можливість доступу до інформації про кожен тур, про кожного клієнта, про кожного партнера і взаєморозрахунки; забезпечує точність у виконанні калькуляцій туру; дозволяє легко заповнювати стандартні форми документів. Використовується в роботі менеджерів при створенні та продажі туру, касирів, візового і чартерного відділів і відділу бронювання, економіста, бухгалтера, маркетолога, фінансового директора, генерального директора;

- «Майстер-Агент» — призначена для автоматизації діяльності туристичного агентства. Дозволяє завантажувати ціни операторів для подальшого пошуку по даті заїзду, країні, готелю і ціні. Допомогає швидко оформляти заявки, автоматично формувати і друкувати безліч документів — листи бронювання, путівки, договори.

- «АероПринт Плюс» — програмний комплекс, призначений для автоматизації друку авіаквитків на будь-яких бланках. Маска квитка автоматично заповнюється з систем бронювання GABRIEL, AMADEUS, СИРЕНА, WORLDSPAN, GALILEO. Дозволяє легко і наочно редагувати та додавати нові бланки, забезпечує друк різних платіжних документів, супроводжуючих продаж авіаквитків, формує базу даних по проданих квитках і інших послугах, що дозволяє отримувати будь-які види звітності[1]

За функціональною повнотою і досвідом використання систем можна виділити для розгляду два програмних комплекси — ТІТБІТ і Майстер-тур. Інші, за певними параметрами, їм поступаються.

Товариство інформаційних технологій БІТ (<http://titbit.com.ua/>) продовжує вдосконалювати програми стандартної лінії, які орієнтовані на невеликий і середній бізнес і, відповідно, реалізовані в двох цінових категоріях.

Принципи, на яких базується система:

а) гнучкість. Ступінь деталізації ведення бізнес-інформації визначається розробниками, а керівниками підприємств, які при цьому повинні враховувати, що чим повніше і більш деталізовано ведеться облік, тим більш детальну і якісну аналітику можна отримати. Програма є відкритою для налаштувань і управління правами доступу до всіх її функцій.

б) легкість у використанні. Всі функції системи виконуються в одній програмній оболонці, меню якої і визначає дозволені даному користувачеві дії. Програма має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, багато маніпуляцій виконуються подібно до того, як і при роботі із стаціонарними офісними

програмами офісними програмами (наприклад, регулювання ширини колонок і рядків і ін.)

в) продуктивність і якість. Всі дані по діяльності фірми можуть бути представлені у вигляді звітів (як на екрані, так і у вигляді роздрукованих документів). Крім обов'язкового набору типових надається можливість конструювати власні форми вихідних документів, що дозволяє користувачам бути максимально незалежними від розробників.

г) проста архітектурна структура. Архітектурно програмний комплекс складається з наступних частин:

- 1) файлів програми, які повинні бути встановлені на кожен робочу станцію локальної мережі тур фірми;
- 2) файлів даних (база даних), які повинні зберігатися тільки на одному з комп'ютерів локальної мережі (він виконує роль сервера бази даних).

Отже, туризм в Україні є однією з найперспективніших індустрій. Україна має об'єктивні передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: вигідне географічне положення, сприятливий клімат, багатство природного, історико-культурного та туристично-рекреаційних потенціалів. Фактором, що уповільнює стрімкий та якісний розвиток туризму у нашій державі є низька інформаційна грамотність та слабкі комунікації, що стримує розвиток туризму в Україні і не дає змогу отримати прибуток. Позитивний вплив інформаційних технологій на динаміку вітчизняного та міжнародного туристичного потоку привів до трансформування туристичної галузі з такої, яка орієнтована на обслуговування організованих туристів, - на багатогалузеву сферу діяльності, що спрямована на задоволення різноманітних потреб мільйонів індивідуальних туристів.

Список використаних джерел

1. Інформаційні технології та системи в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі / [М. М. Скопень, М. К. Сукач, О. П. Будя та ін.]. – Київ: Ліра-К, с.474-476.

2. Мельниченко С. В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика : монографія / С. В. Мельниченко. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2007. – 493 с.

3. Юхимчук І. Технологічні аспекти впровадження інформаційних технологій у діяльність туристичного підприємства. Сучасний стан, ретроспективи та перспективи розвитку економічної системи України: всеукр. студ. інтернет-конф. (14-15 грудня 2010 р.) – URL: http://tourlib.net/statti_ukr/yuhymchuk.htm.

Солодковська Дарія

Студентка 2 курсу спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: **Чорнобай Л.М.,**

к.е.н., доцент кафедри економіки,

підприємництва, торгівлі

та біржової діяльності,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м.Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ, ВИДИ ТА ПРИЧИНИ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

У міру глобалізації світової економіки все більш важливим фактором економічного, соціального і демографічного розвитку багатьох країн стає міжнародна міграція робочої сили і населення. Це - один з найбільш складних елементів міжнародних економічних відносин, оскільки їх суб'єктом є людські ресурси.

Міграція робочої сили - це переміщення працездатного населення в межах країни, а також з однієї країни в іншу з метою працевлаштування на більш вигідних умовах, а також пошуку кращих умов життя.

Розрізняють внутрішню (в межах однієї країни) і зовнішню міжнародну (з однієї країни в іншу) міграцію робочої сили. Перша зумовлена внутрішньою міграцією капіталу, структурними змінами в економіці, політикою держави щодо освоєння відстаючих регіонів, надлишком робочої